

Mål T-504/93

Tiercé Ladbroke SA mot Europeiska gemenskapernas kommission

”Talan om ogiltigförklaring — Avslag på ett klagomål — Artikel 86 — Relevant marknad — Kollektiv dominerande ställning — Vägran att bevilja licens för sändning — Artikel 85.1 — Klausul som förbjuder återsändning”

Förstainstansrättens dom (andra avdelningen i utökad sammansättning) av den 12 juni 1997 II - 927

Sammanfattning av domen

1. *Institutionernas rättsakter — Motivering — Skyldighet — Räckvidd — Kommissionens beslut att avslå ett klagomål avseende överträdelse av konkurrensreglerna — Hänvisning till en skrivelse enligt artikel 6 i förordning nr 99/63 (EG-fördraget, artikel 190; rådets förordning nr 17, artikel 3; kommissionens förordning nr 99/63, artikel 6)*
2. *Konkurrens — Dominerande ställning — Relevant marknad — Avgränsning — Kriterier (EG-fördraget, artikel 86)*

3. *Konkurrens — Dominerande ställning — Relevant marknad — Geografisk avgränsning — Kriterier*
(EG-fördraget, artikel 86)
4. *Konkurrens — Dominerande ställning — Immateriella rättigheter avseende referat och TV-bild från hästkapploppningar — Ingen direkt eller indirekt användning av rättigheterna på marknaden i en medlemsstat — Vägran att bevilja ett kapploppningsbolag licens för denna stats territorium — Missbruk — Föreligger inte*
(EG-fördraget, artikel 86)
5. *Konkurrens — Konkurrensbegränsande samverkan — Immateriella rättigheter — Utövande — Beviljande av exklusiv licens — Konkurrensbegränsning — Villkor*
(EG-fördraget, artikel 85.1)
6. *Konkurrens — Konkurrensbegränsande samverkan — Skadlig inverkan på konkurrensen — Begrepp — Avtalsparternas vägran att bevilja en utomstående licens att utnyttja immateriella rättigheter*
(EG-fördraget, artikel 85.1)

1. Frågan om en gemenskapsrättsakt uppfyller det krav på motivering som föreskrivs i artikel 190 i fördraget beror på ifrågavarande rättsakts natur och det sammanhang i vilket den har antagits. Kravet på motivering sänks således kraftigt när den berörde har varit direkt inblandad i utarbetandet av den ifrågasatta rättsakten och således känner till de skäl varför administrationen har ansett att den inte kan bifalla hans ansökan.

Ett beslut av kommissionen, varigenom ett klagomål avseende åsidosättande av konkurrensregler har avslagits, är således tillräckligt motiverat när det innehåller en hänvisning till, men inte något uttryckligt återgivande av, de argument som ingår i en skrivelse som har sänts till klaganden i enlighet med artikel 6 i förordning nr 99/63 och av vilken det således med tillräcklig klarhet framgår vilka skälen är till

att klagomålet har avslagits, så att sökanden kan göra sina rättigheter gällande vid gemenskapsdomstolarna och så att dessa kan utöva sin kontroll av detta besluts laglighet.

2. Vid tillämpningen av artikel 86 i fördraget omfattar den relevanta marknaden för produkten eller tjänsten i fråga de produkter eller tjänster som kan ersätta varandra eller är tillräckligt utbytbara med denna, inte enbart på grund av sina objektiva kännetecken enligt vilka de är särskilt lämpliga för att fylla konsumenternas bestående behov, utan även på grund av konkurrensvillkoren samt efterfrågans och utbudets struktur på marknaden i fråga.

3. Enligt systematiken i artikel 86 i fördraget följer definitionen av den geografiska marknaden, i likhet med definitionen av produktmarknaden, av en ekonomisk bedömning. Den geografiska marknaden kan definieras som det territorium inom vilket alla berörda ekonomiska aktörer är utsatta för objektiva konkurrensvillkor som är likadana eller tillräckligt enhetliga.

i denna bestämmelse endast om den skulle avse en produkt eller tjänst som antingen är väsentlig för utövandet av den huvudsakliga verksamheten i fråga, så att det inte finns någon faktisk eller potentiell ersättning eller utgör en ny produkt vars tillträde förhindras trots en potentiell specifik, bestående och reguljär efterfrågan från konsumenternas sida. I detta avseende är TV-sändning av kapplöpningarna i det föreliggande fallet i sig inte nödvändig för vadhållarnas huvudsakliga verksamhet även om den utgör en till och med lämplig tilläggstjänst som erbjuds till spelarna.
4. Om den geografiska marknaden för referat och TV-bild från hästkapplöpningar är uppdelad i skilda nationella marknader och kapplöpningsbolagen i medlemsstat A, i avsaknad av direkt eller indirekt utnyttjande av deras immateriella rättigheter på marknaden i medlemsstat B, vägrar att bevilja ett vadslagningsbolag i medlemsstat B licens för referat och TV-bild från kapplöpningar som de förstnämnda bolagen anordnar, utgör denna vägran inte diskriminering mellan aktörerna i medlemsstat B och kan inte anses utgöra någon konkurrensbegränsning på denna marknad. Denna vägran kan inte heller anses utgöra missbruk endast därför att de byråer som är verksamma på marknaden i den tredje medlemsstaten C har tillgång till dessa referat och TV-bilder, om det inte förekommer någon konkurrens mellan vadslagningsbyråerna i staterna B och C.

5. Endast den omständigheten att innehavaren av äganderätten har beviljat en enda licens för ensamrätt inom en medlemsstats territorium och samtidigt förbjudit beviljande av andrahandslicenser under en viss period är inte tillräcklig för att fastställa att ett sådant avtal skall anses utgöra ett föremål för, en form av eller en följd av en konkurrensbegränsande samverkan som är förbjuden enligt fördraget. Såväl utövandet av upphovsrätten som utövandet av den rätt som har beviljats på grund därav kan emellertid, i ett ekonomiskt eller rättsligt sammanhang som har till resultat att avsevärt begränsa verksamheten i fråga eller snedvräda konkurrensen på marknaden, med avseende på marknadens särdrag, omfattas av förbudet i artikel 85.1 i fördraget.

Även om det skulle antas att kapplöpningsbolagens närvaro på marknaden i medlemsstat B för referat och TV-bild inte vore avgörande vad gäller tillämpningen av artikel 86 i fördraget, skulle en sådan vägran kunna omfattas av förbudet

6. Förbudet i artikel 85.1 i fördraget avser samtliga avtal, beslut av företagssammanslutningar eller samordnade förfaranden

som har till syfte eller resultat att begränsa konkurrensen eller som de berörda parterna ingår eller skulle kunna ingå sinsemellan, men även den konkurrens som skulle kunna äga rum mellan dem eller mellan dem och utomstående.

Av detta följer att ett avtal mellan två eller flera företag med syfte att förbjuda beviljande till utomstående av en licens att nyttja immateriella rättigheter inte faller utanför tillämpningsområdet för artikel 85.1 i fördraget endast därför att ingen av avtalsparterna har beviljat en utomstående en sådan licens på den relevanta marknaden och att detta inte medför någon begränsning av utomståendes aktuella konkurrensmässiga ställning.

Även om det är riktigt att en sådan vägran, i avsaknad av en befintlig konkurrens på den relevanta marknaden, faktiskt inte kan anses diskriminerande och således omfattad av artikel 85.1 d i fördraget, är det emellertid så, att ett sådant avtal kan ha till resultat att begränsa den potentiella konkurrensen på den relevanta marknaden, eftersom det fråntar alla avtalsparter deras frihet att ingå direkta avtal med utomstående genom att bevilja dem licens för nyttjande av sina immateriella rättigheter och således ta upp konkurrensen med de andra avtalsparterna på den relevanta marknaden. Ett sådant avtal kan dessutom ha till resultat att "begränsa eller kontrollera ... avsättningsmöjligheterna" och/eller "dela upp marknaderna" i den mening som avses i artikel 85.1 b och c i fördraget.